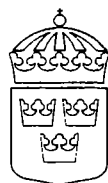

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1993/94:SfU2y

En allmän och obligatorisk
arbetslöshetsförsäkring

1993/94
SfU2y

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har den 16 november 1993 beslutat bereda socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1993/94:80 En allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring jämte motioner i vad avser utskottets beredningsområde.

Socialförsäkringsutskottet yttrar sig nedan över regeringens förslag till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet jämte motionerna 1993/94:A23 yrkandena 1–3 och 1993/94:A26 yrkandena 1, 3–5 samt yrkande 1 i alternativförslaget, båda motionerna av Ingvar Carlsson m.fl. (s), 1993/94:A25 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkandena 1 och 6 samt 1993/94:A32 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd) yrkandena 3–5.

Förslaget till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet

I propositionen föreslås riktlinjer för en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som skall vara genomförd fr.o.m. den 1 juli 1994. Försäkringen skall finansieras genom en oförändrad arbetsmarknadsavgift enligt lagen om socialavgifter samt genom en ny egenavgift. Bestämmelserna om den nya egenavgiften återfinns i förslaget till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet. Förslaget har utformats efter mönster av den av riksdagen vid föregående riksmöte antagna lagen (1992:1745) om allmän sjukförsäkringsavgift. Lagen innebär att den som uppbär pensionsgrundande inkomst som han är skattskyldig för enligt kommunalskattelagen skall betala avgift för varje år med 0,95 % av summan av denna inkomst till den del den inte överstiger 7,5 basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Avgift skall inte betalas av den som vid årets ingång fyllt 65 år eller som har nyssnämnda inkomster som understiger 0,32 basbelopp. Enligt förslag som tillstyrkts av utskottet i betänkande 1993/94:SfU8 skall för år 1994 avgiftsbefrielsen i lagen om allmän sjukförsäkringsavgift gälla inkomster som understiger 0,25 basbelopp. Enligt lagen om allmän sjukförsäkringsavgift fastställs avgiftsunderlaget för varje år av skattemyndigheten i samband med taxeringen till statlig och kommunal inkomstskatt, och bestämmelserna i taxeringslagen och uppbörds-

gen gäller för avgiften. Genom bestämmelser i kommunalskattelagen och lagen om statlig inkomstskatt skall den taxerade förvärvsinkomsten minskas med den på beskattningsåret belöpande avgiften. Motsvarande bestämmelser som de nu återgivna föreslås beträffande avgiften enligt förslaget till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet. Avgiften föreslås utgöra för år 1994 1 % av avgiftsunderlaget och fr.o.m. år 1995 2 % av avgiftsunderlaget.

Motionerna A26 (s) yrkande 1 och alternativyrkande 1, A25 (v) yrkande 1 och A32 (nyd) yrkande 3 innebär yrkanden om avslag på förslaget till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet. I motion A26 vidhåller motionärerna den kritik som riktades i reservation 4 till betänkande 1992/93:SfU9 mot den allmänna sjukförsäkringsavgiftens utformning ur fördelningspolitisk synpunkt. Även i motion A25 kritiseras avgiften ur fördelningspolitisk synpunkt, och motionärerna framhåller att avgiften kommer att innebära att låginkomsttagarna får betala en större andel av sin inkomst än höginkomsttagarna i avgift. I motion A32 framhålls att ett uttag av en skatt i stället för avgift i vart fall inte skulle medföra att marginalsikten höjs.

Utskottet ansluter sig till motionärernas kritik och föreslår att arbetsmarknadsutskottet avstyrker bifall till regeringens förslag till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet.

Alternativa finansieringsförslag i motioner

I motion A26 (s) framhålls att motionärerna vill trygga finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen på annat sätt än vad regeringen föreslagit. Motionärerna föreslår (motion A23 yrkandena 2 och 3 samt motion A26 yrkandena 3 och 4) att arbetsmarknadsavgiften i socialavgiftslagen skall höjas med 1,03 procentenheter och att arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgift skall minskas i motsvarande mån. Detta skulle för år 1994 innebära att arbetsmarknadsavgiften fastställdes till 3,15 % och sjukförsäkringsavgiften till 7,3 %. Vidare föreslår motionärerna (motionerna A23 yrkande 1 och A26 yrkande 5) att den allmänna sjukförsäkringsavgiften skall höjas till 1,9 % av avgiftsunderlaget fr.o.m. den 1 januari 1994.

Motionärerna i motion A25 (v) visar också på behovet av åtgärder för att stärka Arbetsmarknadsfonden. Motionärerna hänvisar till Vänsterpartiets tidigare förslag om att en ökad finansiering av fonden kan ske genom en solidaritetsskatt och genom en högre arbetsgivaravgift. De föreslår i yrkande 6 att riksdagen skall begära förslag från regeringen som förstärker Arbetsmarknadsfonden i enlighet med det anförda.

Enligt motion A32 (nyd) behöver Arbetsmarknadsfonden uppenbarligen ett omedelbart tillskott av medel. Motionärerna anser att alternativet till regeringens förslag är att överföra medel från sjukförsäkrings-systemet till Arbetsmarknadsfonden genom att den allmänna sjukförsäkringsavgiften omformas till en arbetslöshetsskatt. En ytterligare möj-

lighet är enligt motionärerna att sänka kompensationsnivån i föräldraförsäkringen från 90 till 80 %. De begär i yrkandena 4 och 5 att riksdagen beslutar om dessa ändringar.

Utskottet konstaterar att såväl regeringen som motionärerna bakom de olika motionerna är ense om att åtgärder behöver vidtas för att trygga finansieringen av Arbetsmarknadsfonden, men att det inte finns någon samstämmighet om vilken metod som skall användas för att stärka fonden. Utskottet kan inte ställa sig bakom något av de förslag som lagts fram i motionerna och anser att arbetsmarknadsutskottet bör föreslå riksdagen att avslå motionerna A23 yrkandena 1–3, A26 yrkandena 3–5, A25 yrkandena 1 och 6 och A32 yrkandena 4 och 5.

Stockholm den 23 november 1993

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gullan Lindblad

I beslutet har deltagit: Gullan Lindblad (m), Börje Nilsson (s), Sigge Godin (fp), Lena Öhrsvik (s), Karin Israelsson (c), Nils-Olof Gustafsson (s), Margareta Israelsson (s), Pontus Wiklund (kds), Arne Jansson (nyd), Bengt Lindqvist (s), Liselotte Wågö (m), Widar Andersson (s), Chris Heister (m), Bo Finnkvist (s) och Ingrid Skeppstedt (c).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Berith Eriksson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande meningar

1. Förslaget till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet

Gullan Lindblad (m), Sigge Godin (fp), Karin Israelsson (c), Pontus Wiklund (kds), Liselotte Wågö (m), Chris Heister (m) och Ingrid Skeppstedt (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "vid arbetslöshet" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av det stora underskottet i Arbetsmarknadsfonden delar utskottet regeringens uppfattning att det är nödvändigt att vidta åtgärder som leder till en snabb förstärkning av den finansiella basen för de kontanta understöden vid arbetslöshet. Utskottet anser inte att sjukförsäkringsmedel bör användas för att åstadkomma en sådan förstärkning utan den lämpligaste metoden är att för ändamålet ta ut en allmän avgift på samma underlag och med samma konstruktion som den under föregående riksmöte beslutade allmänna sjukförsäkringsav-

giften. Utskottet föreslår därför att arbetsmarknadsutskottet tillstyrker bifall till regeringens förslag till lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet.

1993/94:SfU2y

2. Alternativa finansieringsförslag i motioner

Börje Nilsson, Lena Öhrsvik, Nils-Olof Gustafsson, Margareta Israelsson, Bengt Lindqvist, Widar Andersson och Bo Finnkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att för år 1994 bör finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen tryggas på det sätt som föreslagits i motionerna A23 och A26. För ändamålet bör således den allmänna sjukförsäkringsavgiften höjas till 1,9 % för år 1994 och medel överföras från sjukförsäkringen till Arbetsmarknadsfonden genom att arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgift sänks med 1,03 procentenheter och arbetsmarknadsavgiften höjs i motsvarande mån.

Utskottet anser att arbetsmarknadsutskottet bör föreslå riksdagen att besluta i enlighet med det anförda.

3. Alternativa finansieringsförslag i motioner

Arne Jansson (nyd) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den allmänna sjukförsäkringsavgiften är att betrakta som en ren skatt utan naturligt samband med sjukförsäkringssystemet. I stället för att införa ytterligare en allmän avgift av samma karaktär föreslår utskottet att nya medel tillförs Arbetsmarknadsfonden genom att den allmänna sjukförsäkringsavgiften på 0,95 % omformas till en arbetslöshetsskatt under år 1994. Denna skulle då, med ett breddat underlag av inkomster även över 7,5 basbelopp och utan avdragsrätt, ge en förstärkning till Arbetsmarknadsfonden med ca 6 miljarder kronor. Dessutom skulle omformningen inte medföra att marginalskatten höjdes. Om man dessutom vill täcka in bortfallet av medel till sjukförsäkringen kan detta ske genom att kompensationsnivån i föräldraförsäkringen sänks från 90 till 80 %.

Utskottet anser att arbetsmarknadsutskottet bör föreslå riksdagen att besluta i enlighet med det anförda.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyuring får avges av suppleant från Vänsterpartiet eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Berith Eriksson (v) anför:

Enligt min mening bör Arbetsmarknadsfonden förstärkas genom en allmän solidaritetsskatt och genom höjda arbetsgivaravgifter till Arbets-

marknadsfonden. Härigenom skulle bördan av en ökad finansiering till fonden fördelas rättvist. Regeringens förslag till egenavgifter till arbetslöshetsförsäkringen innebär en omfördelning av finansieringsbördan åt fel håll. De föreslagna egenavgifterna kommer nämligen att fungera så att låginkomsttagarna får betala en större andel av sin inkomst än höginkomsttagarna. Genom att avgiften föreslås bli avdragsgill kommer dessutom de som tjänar mellan 200 000 och 258 000 kr om året att få en extrarabatt på avgiften.

Jag anser därför att arbetsmarknadsutskottet bör hemställa att riksdagen hos regeringen begär förslag till ökad finansiering av arbetslöshetsförsäkringen genom en solidaritetsskatt och höjda arbetsgivaravgifter.

